

Mesurar la política cultural sense reduir-la a xifres

Publicat per [Interacció](#) [1] el 20/11/2012 - 20:47 | Última modificació: 19/08/2026 - 08:58

Effectiveness indicators to strengthen the knowledge base for cultural policy parteix d'un problema central en l'avaluació cultural: **com saber si una política cultural produeix els efectes que pretén sense confondre activitat, resultats i impacte social**. Publicat el 2011 pel Ministeri d'Educació i Cultura de Finlàndia, l'informe s'inscriu en l'expansió de la gestió pública basada en el coneixement i intenta construir un sistema d'indicadors capaç de reforçar la base empírica de les decisions culturals.

La seva aportació principal és precisament **desconfiar d'una identificació automàtica entre disposar de dades i conèixer l'efectivitat d'una política**. Les estadístiques culturals permeten saber quants equipaments, participants, activitats, recursos públics o llocs de treball existeixen. Aquesta informació descriu el sistema cultural, però no demostra necessàriament que una determinada intervenció pública hagi provocat un canvi social. L'informe recorda que els efectes culturals depenen d'experiències, interpretacions i processos que poden trigar anys a manifestar-se, mentre que les relacions causals entre una política i els seus resultats acostumen a ser difícils d'aïllar.

Un indicador no adquireix valor perquè mesuri molta activitat, sinó perquè ajuda a entendre si una política s'acosta als objectius que s'ha proposat.

Aquesta distinció porta el document a separar **rendiment operatiu i efectivitat social**. El nombre de serveis prestats, activitats realitzades o persones ateses informa sobre els resultats de l'administració. L'efectivitat obliga a preguntar-se per canvis més amplis en la societat. El diagrama del *performance prism* de la pàgina 9 ho representa de manera especialment clara: recursos humans, eficiència operativa i qualitat dels serveis constitueixen nivells diferents dels objectius d'efectivitat social que ocupen la part superior del model.

El problema és particularment agut en cultura. El mateix informe admet que conceptes tan elementals com cultura, art o creativitat difícilment poden rebre definicions inequívocament mesurables. A això s'afegeix que les polítiques culturals han anat acumulant finalitats diverses. Conservació patrimonial, excel·lència artística, democratització cultural, cohesió social, participació, desenvolupament econòmic, diversitat o competitivitat conviuen dins un mateix camp de política pública. La taula de la pàgina 13, basada en Bonet i Négrier, reconstrueix aquesta acumulació històrica i mostra que cada paradigma ha generat també els seus propis indicadors. **Abans de decidir què mesurem, per tant, cal aclarir què esperem que faci la política cultural.**

A partir d'aquesta premissa, el projecte identifica àrees d'efectivitat i intenta associar-hi indicadors quantitatius i qualitatius. El procés revela una asimetria important. Existeix informació relativament sòlida sobre oferta cultural, participació, educació cultural, suport públic, ocupació, pes econòmic de la cultura o comerç cultural. En canvi, el coneixement disponible és molt més feble en qüestions com la diversitat cultural, el diàleg intercultural, el desenvolupament culturalment sostenible, determinades formes de participació o els efectes de la cultura sobre el

benestar. També emergeix, encara com a repte incipient, la necessitat d'entendre la producció, el consum i la participació cultural en línia.

Aquesta constatació modifica el sentit mateix del treball amb indicadors. L'objectiu ja no és simplement construir una bateria de mesures, sinó **identificar també els buits del sistema de coneixement**. Per això l'informe reclama millorar les estadístiques culturals, reforçar la recerca acadèmica i sectorial i coordinar els diferents productors d'informació. El Ministeri hauria d'assumir un paper estratègic en aquesta infraestructura de coneixement, no només com a consumidor de dades, sinó com a agent capaç d'identificar què necessita saber la política cultural.

Aquí apareix una cautela especialment rellevant: el document considera prematur utilitzar els indicadors com un mecanisme fort de direcció de la política cultural mentre la base de coneixement continuï sent incompleta. Els indicadors han de ser prou diversos per representar la complexitat del camp. En cas contrari, allò que és més fàcil de comptar corre el risc d'acabar determinant allò que políticament es considera important.

Llegit avui, l'informe conserva interès precisament per aquesta prudència. El seu marc està fortament vinculat a la cultura administrativa de l'efectivitat, el rendiment i la política basada en evidències pròpia del període. Alhora, reconeix des de dins els límits d'aquesta mateixa racionalitat. La qüestió que deixa oberta és més profunda que la construcció d'un bon quadre d'indicadors: **una política cultural només pot mesurar allò que prèviament ha estat capaç de formular com a objectiu polític**. Si drets, desigualtats, diversitat, experiència cultural o capacitat ciutadana estan poc definits, la seva absència dels indicadors no és només un dèficit estadístic. També revela els límits del marc des del qual la política s'observa a si mateixa. (n. de l'e., 2026)

Referència

Ministry of Education and Culture. (2011). *Effectiveness indicators to strengthen the knowledge base for cultural policy*. Publications of the Ministry of Education and Culture 2011:16. Ministry of Education and Culture, Finland.

[Consultar el document complet](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: recerca cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2012/mesurar-politica-cultural>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/okm16_0.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5125>